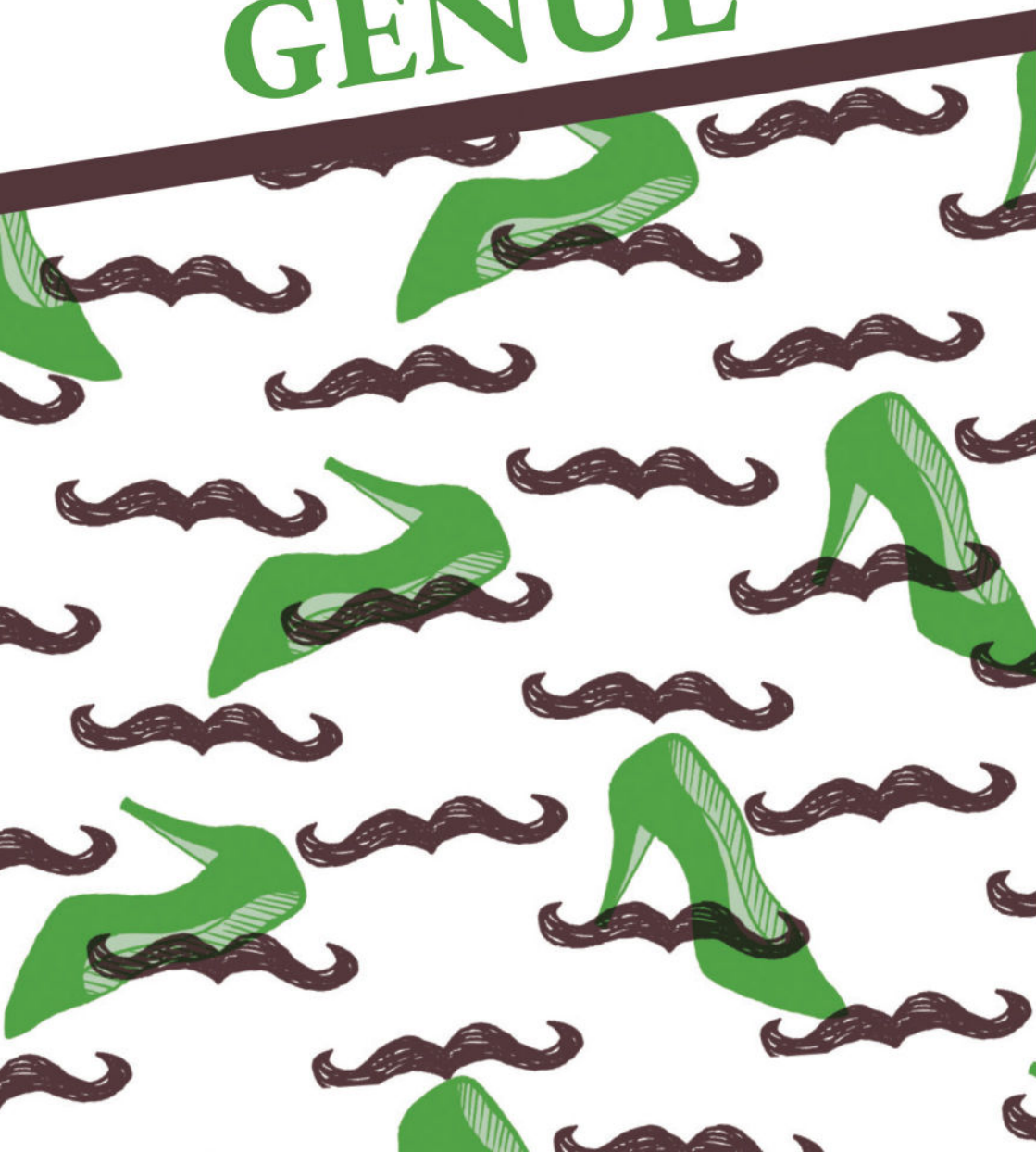

Jamie Heckert
pentru
Institutul de Studii Anarhiste

GENUL

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

Colectivul Pagini Libere este conștient de impactul ecologic al cărților în format fizic, așa că îți reamintim:

Împarte

Cu cei dragi, din familie sau comunitate, cărțile tale.

Donează

Cărțile de care crezi că nu mai ai nevoie.

Nu arunca

O carte, oricât de deteriorată, nu se aruncă niciodată.

Repară

Fă-ți timp pentru a repara o carte și dă-i șansa ca ea să lumineze mintea altor oameni.

Nu cumpăra ce nu ai nevoie

Nu cumpăra cărți doar de decor.
Cumpără numai ceea ce te interesează cu adevărat.

Genul este un sistem de repartizare în categorii a sinelui și a celorlalți (incluzând corpuri, dorințe, comportamente) care se regăsește în fiecare aspect al culturii și al societății, interconectat cu alte categorii și ierarhii (rasă, clasă, sexualitate, vârstă, abilități și multe altele). Numeroase aspecte biologice (de exemplu organele genitale, cromozomii, constituția corpului) sunt interpretate în așa fel încât oamenii sunt incluși în mod natural în una din cele două categorii: bărbat sau femeie. Dar, dacă ne uităm mai îndeaproape, s-ar putea să chestionăm natura genului. Biologia, umană sau de alt fel, este minunat de diversă.

Însă nu natura ne dă aceste două opțiuni. Putem să interpretăm și să categorisim, iar apoi să ajungem să credem că acele interpretări, acele categorii sunt adevărul. Genul nu se întâmplă pur și simplu. Oamenii îl definesc, îl inventează. Chiar și chirurgia genitală pe corpuri intersexuale este descrisă ca fiind corectivă, ca și cum natura a făcut o greșală neconformându-se gândirii noastre binare. Pentru că noi inventăm genul, putem s-o facem diferit. Acest lucru devine clar atunci când ne uităm la numeroasele căi prin care, de-a lungul istoriei și în diferite culturi, diferite aspecte ale vieții sociale și ale personalității au ajuns să definească genul. Ce anume înseamnă un bărbat „adevărat” sau o femeie „bună”, ca masculin și feminin, variază în funcție de loc și timp. În

* Acest text face parte din seria *Lexicon*, organizată de către Institutul pentru Studii Anarhistice din SUA în anul 2012, și a fost tradusă în română de către Dana în 2013. Seria caută să convertească cuvintele în instrumente folositoare politic – pentru cei deja implicați în politică de jos, dar și pentru noii veniți – prin oferirea de înțelegeri definiționale ale cuvintelor cheie comune. Pentru mai multe detalii: anarchiststudies.org

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginilibere

instagram.com/paginilibere

editurapaginilibere@protonmail.com

unele (sub)culturi, genul nu a fost limitat la două opțiuni, ci a inclus recunoașterea a trei, patru sau a mai multor genuri. Povestea obișnuită în țări precum Statele Unite, Canada și Regatul Unit este că există doar două opțiuni. Și, în timp ce aceste țări pot oferi o egalitate formală, legală, în practică încă se valorizează acele caracteristici asociate cu bărbații și masculinitatea (de exemplu, independența, controlul și forța) mai mult decât cele asociate cu femeile și feminitatea (să zicem, interdependența, dragostea și blândețea). Această ierarhie poate fi subtilă sau evidentă, întretesută cu alte ierarhii prin instituții și sisteme, socializare și cultură, în moduri care produc efecte complexe. În culturile dominante, mintea și rațiunea sunt privite ca separate de corp și emoție, și superioare acestora; la fel sunt și pielea albă față de pielea de culoare, acțiunea față de odihnă, hetero față de homo, fermitatea față de tandrețe. Genul poate fi mai mult sau mai puțin rigid. Presupunul comportament de gen anormal, nenatural sau impropriu poate fi întâmpinat cu cenzura socială, variind între intimidare, discriminare, încarcerare, „tratament” medical forțat, violență sexuală, abuz emoțional sau chiar și crimă. Această violență este cel mai puternic vizibilă când vine vorba de persoane transgender, sau de cei care transcend asumțiile sociale despre cele două genuri fixe și naturale. De ce transgresiunea genului activează emoții atât de puternice, care ajung chiar până la violență? Probabil pentru că niciunul dintre noi nu reprezintă un exemplu perfect de bărbat adevărat sau femeie adevărată. Nimeni nu se poate ridica la aceste idealuri abstracte, cu toate mesajele contradictorii despre ce ar presupune acestea. Mulți se dau peste cap pentru a se conforma la ceea ce cred că ar trebui să fie, în loc să fie pur și simplu conștienți de cine sunt de fapt. Auto-supravegherea genului poate fi atât de familiară, de obișnuită și subtilă încât efortul făcut pentru conformare poate părea natural și ușor. Și cu toate acestea, este ceva profund eliberator în conștientizarea obiceiurilor la care ținem din frică sau rușine, iar atunci când simțim că este bine, să învățăm să renunțăm la ele.

Genul nu este însă doar o experiență individuală. Este împletită cu toate relațiile noastre și cu instituțiile sociale – multe dintre care, în prezent, chiar și neintenționat, constrâng, rănesc sau controlează majoritatea oamenilor.

Probabil cea mai evidentă structură care face asta în zilele noastre este familia, unde oamenii învață pentru prima oară să observe anxietățile și așteptările care vin odată cu genul. Chiar și noțiunea de familie, ce este ea și cum funcționează (sau ce ar trebui să fie și cum ar trebui să funcționeze), este inextricabil legată de gen.

Familia nucleară idealizată, de exemplu, este definită ca un cuplu monogam, căsătorit și reproducător heterosexual, condus de bărbatul „cap al gospodăriei”. Dacă femeia muncește în afara casei, cum este frecvent necesar în acest stadiu al capitalismului, e foarte probabil ca ea să facă o parte mai mare din treburile gospodăriei, a muncii emoționale și a îngrijirii copiilor – cu puțină recunoaștere, sau deloc, a acestor activități ca muncă.

Copiilor le sunt date etichete de gen de la naștere și se așteaptă ca ei să se conformeze. Și în timpul în care a fi capul gospodăriei are privilegiile sale, masculinitatea este frecvent legată de abilitatea de a asigura (sau nu) financiar familia, fapt care în schimb duce la mai multă anxietate, frustrare și rușine în societățile bazate pe clase.

Politica economică în sens mai larg este, de asemenea, „genizată” în moduri opresive și exploatare. Cum munca femeilor în casă este de obicei luată ca un dat, la fel toate formele de muncă feminizată sunt luate ca un dat în capitalism. Când oamenii vorbesc despre „economie”, se referă în general la o definiție îngustă și oficială care include munca plătită, producția de materiale sau de cunoaștere, vânzarea și distribuția acestora. În modul în care este înțeleasă, economia nu include purtarea sarcinii și îngrijirea (neplătită) a copiilor, nici munca în gospodărie (neplătită), de care depinde economia.

Capitalismul și proiectele colonialiste conexe nu recunosc cu adevărat nici cunoașterea tradițională a culturilor non-capitaliste, ale căror istorii extinse legate de, să zicem, lucrul cu plantele, sunt exploatate de corporații farmaceutice și agricole. Feministele de culoare au remarcat devreme legăturile între dependența nerecunoscută a colonialismului față de abilitățile, înțelepciunea și munca oamenilor de culoare și a femeilor de toate rasele. Multe dintre figurile istorice celebrate în națiunile coloniale sunt în același timp albi și bărbați. Nu există o problemă per se cu bărbații albi, însă nici nu există ceva special

în legătură cu ei, așa cum culturile supremației albe și ale ierarhiei de gen ne-ar încuraja să credem. Pe lângă asta, nimeni nu face nimic doar pe cont propriu. Cu toții depindem de eforturile altora. În timp ce astfel de eforturi sunt subestimate în gândirea capitalistă, ele au un merit esențial și arată calea spre economii alternative.

Într-adevăr, muncile asociate cu femeile și cu feminitatea (cum sunt predarea, îngrijirea, curățenia și ascultarea), sunt plătite mult mai puțin decât muncile asociate cu bărbații și masculinitatea (cum sunt sporturile, finanțele, conducerea și vorbirea). Această ierarhie de gen este în continuare legată de inegalitățile de rasă și de clasă atunci când, de exemplu, femeile cu o situație mai bună se mută înspre muncile bărbaților, lăsând astfel munca feminizată femeilor cu o situație mai proastă.

Statul-națiune face, de asemenea, distincții bazate pe gen. La fel ca tradiționalul conducător al gospodăriei, conducătorul statului oferă protecție în schimbul obedienței. Celelalte caracteristici ale sale (incluzând granițele fixe, competitivitatea, agresivitatea și independența) sunt tot legate de anumite versiuni de bărbați și masculinitate. Unele națiuni le invadează pe altele pentru a-și demonstra dominația care, încă odată, implică ierarhii bazate pe rasă și avere, la fel ca indivizii sau gospodăriile care concurează pentru succes economic. Statele-națiune sunt inerent nesigure. Prin crearea simultană a fricii și prin promisiunea protecției, își justifică existența la nesfârșit.

Modurile în care punem în categorii omenirea, în rase, etnii, clase și țări, sunt toate bazate pe distincții de gen. Să luăm în considerare stereotipurile comune: femeia est-asiatică pasivă, bărbatul negru hipersexual, alteritatea exotică de peste graniță (fie națiuni, fie regiuni învecinate). Invaziile coloniale au fost mult timp justificate de către bărbații albi (și femeile albe) atrași de avere sau de rolul eroului, pretinzând că protejau femeile de culoare de bărbații de culoare. Inegalitățile încă prezente sunt întărite prin atribuirea rolului de victimă femeilor și bărbaților de culoare, în special a celor din așa-zisa lume în curs de dezvoltare, victimă care are nevoie de caritate.

Diviziunile pe bază de gen sunt pline de contradicții. Ierarhiile de clasă, de exemplu, pot fi întemeiate pe diviziunea dintre munca manuală (care folosește

corpul și este asociată cu feminitatea) și așa-numita muncă calificată (care folosește mintea și este legată de autoritate și control, fiind asociată cu masculinitatea). Frustrarea masculină a clasei muncitoare adeseori inversează această ierarhie, sugerând că puterea folosirii corpului este o formă mai autentică de masculinitate, în timp ce bărbații din clasa de sus, cu hainele lor curate și cu pielea lor fină, sunt efeminați.

Cultivarea acestui resentiment, a fanteziilor de superioritate și a fricii față de culturi diferite face în sine parte dintr-o cultură bazată pe distincții de gen, puțin confortabilă cu emoția. În loc de a permite simplu emoțiilor să existe și să treacă prin noi, sau de a găsi alte căi sănătoase de a ne ocupa de sentimentele noastre, majoritatea dintre noi suntem învățați fie să ne agățăm de ele, fie să le respingem (ceea ce este efectiv o altă modalitate de a ține strâns de ele). A învăța să fim confortabili cu dorințele noastre și, de asemenea, cu fricile noastre, este parte din crearea unei lumi în care să putem trăi și să ne iubim pe noi înșine, alături de ceilalți, cu toate diferențele și similaritățile dintre noi.

Până și relația noastră cu restul lumii naturale (cu „Mama Natură”) este legată de relațiile de gen. Stărnirea fricii și a rușinii în oameni, fie relativ la genul lor, fie la alteritatea de gen (cum ar fi persoanele queer sau străinii), induce o stare centrată pe sine. Desigur că atunci când indivizii se simt amenințați, se pregătesc să se apere. Ei pot s-o facă prin susținerea războiului, care are un impact ecologic profund, sau chiar prin cumpărături. Crearea unei senzații de insecuritate față de propriul corp, iar mai apoi oferirea unor produse și servicii menite să le repare presupusele imperfecțiuni, este combustibilul economiei bazate pe creștere, nesustenabilă pe o planetă finită. Centrarea pe sine (asociată, de exemplu, cu anumite versiuni de masculinitate orientate spre succes) poate, de asemenea, să ducă la o perspectivă asupra corpurilor celorlalți sau asupra altor specii și a pământului în sine mai degrabă ca simple „resurse” disponibile pentru beneficiul celui alt și nu ca ființe în deplinătatea drepturilor.

Genul este un sistem viu, în dezvoltare. Nu are un adevăr fix. Se schimbă odată cu schimbarea relației cu noi înșine, cu fiecare dintre noi și cu lumea. Diversitatea de gen este despre incredibila frumusețe a capacității vieții de a

deborda, a submina, de a ataca și a refuza toate categoriile pe care i le aplicăm, ei, nouă sau celorlalți.

Compasiunea poate motiva oamenii să se caute între ei, să se susțină și să se hrănească reciproc și de a trăi genul diferit. Bărbații care își dau voie să fie blânzi devin prieteni. Femeile care știu că pot fi puternice se organizează împreună și împărtășesc abilități. Drag queens și drag kings, bisexualii și persoanele trans, femeile lesbiene și bărbații gay, queers cu diferite orientări sexuale creează spațiu pentru ei și ceilalți, pentru a se conecta, a împărtăși și a se juca. Prietenii, rețelele și mișcările pot, de asemenea, să includă, să traverseze sau să transească toate aceste identități și chiar mai mult decât atât. Câteodată oamenii se agață de identitățile de gen pentru a se simți în siguranță. Alteori, s-ar putea să țină la ele moderat. Spațiile diferite, practicile diferite, pot să ajute oamenii să se simtă îndeajuns de în siguranță pentru a renunța la o parte din limitările proprii și la auto-supraveghere pentru a experimenta genul într-o manieră ușoară, jucăușă.

Famiile pot, desigur, să reprezinte alternative la genul normativ. Mamele sau tații singuri, mamele sau tații asociați și părinții transgender, cu toții arată că un copil nu are nevoie de doi părinți de genuri presupus opuse. Diversitatea de gen la copii poate fi respectată și onorată. Copiii pot să devină conștienți de modul în care munca este divizată în casă. Putem să fim mai puțin ficși și mai mult experimentalii cu rolurile și identitățile noastre. Câteodată, oamenii își creează propriile familii, definite mai puțin de rudenia de sânge și mai mult de afinitate, prietenie și intimitate. Oamenii din grupuri sociale, mișcări și chiar cartiere pot să devină familie, dezvoltându-și propriile ritualuri și relații.

Locuințele cooperative, rețelele queer de prieteni și iubiți sau familiile extinse de alte tipuri, toate subliniază faptul că puternicul ideal al familiei nucleare, bazat pe diviziunea de gen, este doar o posibilitate printre altele. De asemenea, economia și politica pot fi făcute în mod diferit. Sistemele capitaliste dominatoare și statul-națiune nu sunt singurele opțiuni. Acestea nu reprezintă nici măcar majoritatea căilor prin care oamenii se implică în economie sau politică, ci doar cea mai mare atenție. Economistele și geografele feministe, de exemplu, subliniază economiile diverse care există în lume – toate formele

variate de producție, consum, împărtășire și muncă – care nu se potrivesc cu definiția îngustă (și macho) a economiei. Putem să recunoaștem, să celebrăm și să dezvoltăm economii atente, cooperative și diverse, accentuându-le viabilitatea ca alternative reale.

Savanții activiști indigeni și antropologii anarhiști notează că multe culturi, chiar și unele națiuni, nu au același impuls de a defini clar granițele sau de a-și supraveghea propriii oameni – forme de control social care sunt luate de bune ca politici. Haideți să observăm în viețile noastre diferența dintre poveștile oficiale despre cine deține controlul și modul în care viața se desfășoară de fapt. Cum am putea să alimentăm elementele din societatea noastră care funcționează cooperativ cu alți oameni și cu alte ecosisteme pentru a crea libertate, egalitate și abundență?

La fel ca puterea, genul este peste tot, trecând prin relațiile noastre cu sinele, cu ceilalți și cu pământul, și prin relațiile dintre națiuni, clase și culturi. Și, tot la fel ca puterea, nu este o problemă în sine, ci e mai degrabă o interogație a modului în care le trăim.

Genul poate fi un model de control, de violență și de dominație. Sau poate fi doar o altă cale de a vorbi despre frumoasa diversitate a existenței umane.

Deja apărute:

BROȘURI ÎN LIMBA:

I. Română

- *A. Răvășel* – Mircea Rosetti
- *Adrian Tătăran* – Panait Mușoiu
- *Andie Nordgren* – Anarhia relațională (introducere de *hopancarusel*)
- *bell books* – Să înțelegem patriarhatul
- *Colin Ward* – Anarhismul ca teorie a organizării
- *CrimethInc* – Vot vs. Acțiune Directă
- *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – piticul comunist
- *Dennis Fox* – Anarhism și psihologie
- *Necunoscut* – Slogane din mai 68
- *Emma Goldman* – Căsătorie și iubire
- *Emma Goldman* – Gelozia: cauze și posibile remedii
- *Emma Goldman* – Nu există Comunism în URSS
- *Giorgio Agamben* – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituate
- *Institutul pentru Studii Anarhiste* – Genul
- *Ionuț-Valentin Cucu* – Kurzii, între naționalism identitar și federalism libertar
- *Martin Veith* – Neobosit! Iuliu Neagu-Negulescu
- *M.E.K.A.N.* – Demoni Dansatori: cugetări provizorii asupra mișcării free party siciliene
- *Mihail Bakunin* – Catehism revoluționar
- *Murray Bookchin* – Municipalismul libertar
- *Philip Richlin* – 10 reguli pentru o societate non-violentă
- *Piotr Kropotkin* – Ordinea

- *Robert Graham* – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
- *Veda Popovici* – Poliția Ucide! Practici și principii pentru o solidaritate feministă anti-represiune
- *Vlad Brătuleanu* – Anarhismul în România

II. Maghiară

- *Giorgio Agamben* – Az ellenőrző államtól a destituálót hatalom praxisáig
- *Murray Bookchin* – Libertáriuș municipalizmus

III. Engleză

- *Cosmin Koszor-Codrea* – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth century
- *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – the Communist Pipsqueak
- *Vlad Brătuleanu* – A Brief History of Anarchism in Romania

IV. Franceză

- *Veda Popovici* – La Police assassine ! Pratiques et principes pour une solidarité féministe contre la répression.

CĂRȚI ÎN LIMBA:

I. Română

- Nicolas Trifon: un parcurs libertar internaționalist – interviuri
- *Iuliu Neagu-Negulescu* – Arimania
- *Mihail Bakunin* – Dumnezeu și Statul

